

LIKKUTEI TORAH • PARSHAS RE'EH • MAAMAR 11

אני לדודי ודודי לי הרועה בשושנים

Je suis à mon bien-aimé et mon bien-aimé
est à moi, lui qui fait paître parmi les roses

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak

LikuteiTorah.com

LA PARACHA 'HASSIDIQUE

likuteitorah.com/fr/likutei-torah/reeh/11/

1 אני לדודי ודודי לי הרועה בשושנים. הנה שושנה יש בה תליסר עלין כנגד י"ג מכילין דרחמי שבפסוק מי אל כמוך ושבפסוק אל רחום כו'

«Je suis à mon Bien-aimé, et mon Bien-aimé est à moi, Lui qui fait paître parmi les roses.» Or, une rose a treize pétales, correspondant aux Treize Attributs de Miséricorde (youd-guimel mé'hilin dér a'hamé) du verset «Qui est un D.ieu comme Toi» et du verset «D.ieu, miséricordieux», etc.,

שמם הוא מקור התשובה להיות נושא עון כו' והם המתגלים בר"ח [בראש חודש] אלול שאז הוא בחי' עת רצון

car c'est de là que provient la source de la techouva, afin qu'il «porte la faute», etc. Ce sont eux qui se révèlent à Roch 'Hodech Eloul, car alors se manifeste le niveau d'un temps de faveur (et ratson).

כי מר"ח [מראש חודש] אלול עד אחר יוה"כ [יום הכפורים] הם מי יום שעלה משה רבע"ה [רבינו עליו השלום] למרום לקבל לוחות האחרונות ומה ימים הראשונים ברצון כו', וז"ש [וזהו שכתוב] הרועה בשושנים אצל אני לדודי ודודי לי שהוא ר"ת [ראשי תיבות] אלול.

Car, de Roch 'Hodech Eloul jusqu'après Yom Kippour, ce sont les quarante jours durant lesquels Moché, notre maître, que la paix soit sur lui, monta dans les hauteurs pour recevoir les dernières Tables; et «de même que les premiers jours furent [des jours] de faveur», etc. C'est là le sens de ce qui est écrit: «Lui qui fait paître parmi les roses», à la suite de «Je suis à mon Bien-aimé, et mon Bien-aimé est à moi», dont les initiales forment le mot Eloul.

2 וצריך להבין מהו ענין י"ג מדות הרחמים בחדש אלול בשלמא בעשי"ת [בעשרת ימי תשובה] יתכן שהם ימי סליחה ומחילה ולכך אומרים בעשי"ת [בעשרת ימי תשובה] ויעבור הוי' כו'

Il nous faut maintenant comprendre ce que signifie la présence des Treize Attributs de miséricorde durant le mois d'Eloul. Certes, durant les Dix Jours de Techouva, cela se comprend, puisqu'ils sont des jours de pardon et de rémission; c'est pourquoi, durant ces jours, nous disons: «Et Havaya passa», etc.

והענין הוא דהנה התשובה אינה על עוונות דוקא שהרי צריך להיות כל ימיו בתשובה אלא בחי' תשובה הוא ששב מדרכו הראשון וכמ"ש והחזירנו בתשובה שלימה לפניך כו'.

Le sujet est le suivant: la techouva (retour) ne concerne pas spécifiquement les fautes, car il faut être en techouva tous les jours de sa vie. Le niveau de la techouva consiste plutôt à revenir de sa voie antérieure, comme il est dit: «Ramène-nous à une techouva complète devant Toi», etc.

וביאור הענין הנה בדברי חז"ל [חכמינו זכרונם לברכה] (ספ"ק [סוף פרק קמא] דקדושין) יש ב' דעות אחד אומר תלמוד גדול ואחד אומר מעשה גדול ונמנו וגמרו תלמוד גדול שמביא לידי מעשה.

Pour expliquer le sujet, les paroles de nos Sages, de mémoire bénie (à la fin du premier chapitre de Kiddouchin), rapportent deux opinions : l'une affirme que l'étude est supérieure, l'autre que l'action est supérieure. Ils votèrent et conclurent : l'étude est supérieure, car elle mène à l'action.

ולהבין ענין מחלקותם ובמאי קא מיפלגי יש להקדים להבין תחלה מ"ש את השמים ואת הארץ אני מלא והלא כתיב מכה"כ [מלא כל הארץ כבודו] ולא נזכר שמים וגם ששם נאמר אני מלא וכאן כתיב כבודו.

Pour comprendre leur désaccord et ce qui les oppose, il faut d'abord examiner ce qui est écrit : « Je remplis les cieux et la terre. » Pourtant, n'est-il pas écrit : « Toute la terre est remplie de Sa gloire », sans que les cieux soient mentionnés ? De plus, là, il est dit « Je remplis », tandis qu'ici il est écrit « Sa gloire ».

אך הנה ידוע דיש ממכ"ע [ממלא כל עלמין] וסוכ"ע ופי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] הוא בחי' הארת האלהות הנמשך בנבראים להחיותם מע"מ [מעשרה מאמרות] יהי אור כו'

Or, il est connu qu'il existe la lumière qui remplit tous les mondes (memalé kol almin) et la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin). La lumière qui remplit tous les mondes désigne le niveau du rayonnement de la Divinité qui se déploie dans les êtres créés pour leur donner la vie, à partir des Dix Paroles : « Que la lumière soit », etc.,

בדבר ה' כו' שהוא מתלבש בפנימיותם ותוך תוכם ממש שנמשך בקרבם להיות חיות להם והוא מתחלק לחלקים להיות מחיה כל חד לפום שיעורא דיליה.

« Par la parole de Havaya », etc. Elle s'investit dans leur dimension intérieure (pnimiyout), jusque dans leur cœur le plus intime ; elle se déploie en eux pour leur servir de force vitale et se divise en parts, afin de donner vie à chacun « selon sa mesure ».

3 ועד"מ בגשמיות בדצח"מ [בדומם צומח חי מדבר] שהדומם הגם שנתהוה ג"כ מע"מ [מעשרה מאמרות] ונמשך בו ג"כ חיות אלקות מאותו המאמר

À titre d'analogie, dans le monde matériel, parmi les règnes minéral, végétal, animal et parlant, le minéral, bien qu'il soit lui aussi venu à l'existence par les Dix Paroles et que la force vitale divine soit également attirée en lui par cette même parole,

כמו שנמשך חיות אלהות בצומח וחי מ"מ חיותו מצומצם זעיר וזעיר והצומח יש בו חיות יותר והחי יותר גם מן הצומח והמדבר יותר כו'

de même que la force vitale divine est attirée dans le végétal et l'animal, sa force vitale y est néanmoins extrêmement contractée, très infime. Le végétal possède davantage de force vitale, l'animal davantage encore que le végétal, et le parlant davantage encore, etc.

ולפי ערך זה גם בעולמות הרוחניים יש התחלקות מדרגות רבות ולכולם נמשך חיות משונה ונבדל מחיות הנמשך לזולתו והיינו ממדת מלי ית' שהוא הנק' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] שמתלבש בתוך תוך העולמות ממש

À proportion de cela, dans les mondes spirituels aussi, il existe une division en de nombreux niveaux, et une force vitale différente et distincte de celle qui est attirée vers les autres est attirée dans chacun d'eux. Cela provient de l'attribut de Sa Mal'hout (souveraineté), béni soit-Il, appelé la lumière qui remplit tous les mondes (memalé kol almin), laquelle s'enveloppe au cœur même des mondes.

אבל בחי' סוכ"ע הוא בחי' השפעה והארת אלקות שאינו נמשך ונתלבש בתוך העולמות בבחי' גילוי להיות מושג בהשגתם

Mais le niveau de la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin) est un niveau de flux et de rayonnement de divinité qui n'est ni attiré ni enveloppé dans les mondes sous une forme révélée, de manière à être saisi par leur compréhension ;

אלא הוא בבחי' מקיף עליהם מלמעלה וע"כ נק' סוכ"ע שסובב לכולם בשוה שאין בו התחלקות מאחר שאינו מתלבש בבחי' גילוי בהשגה שיתכן לומר שלזה הוא מאיר ומתגלה כך ולזה כך כו'.

elle se trouve plutôt dans la modalité d'une [lumière] enveloppante (makif) au-dessus d'eux, d'en haut. C'est pourquoi elle est appelée la lumière qui entoure tous les mondes : elle les entoure tous de manière égale, sans aucune division en elle, puisqu'elle ne s'enveloppe pas en eux sous une forme révélée dans la compréhension, de sorte qu'on pourrait dire qu'elle brille et se révèle ainsi à celui-ci, et de telle autre manière à celui-là, etc.

4 וע"כ הוא שוה ומשוה כו' וכו' הוא שנאמר את השמים ואת הארץ אני מלא דהיינו בחי' סוכ"ע דלית אתר פנוי מיניה ומ"ש

C'est pourquoi il est « égal et rend égal », etc. C'est à son propos qu'il est dit : « Je remplis les cieux et la terre » ; c'est-à-dire le niveau de la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin), car « aucun lieu n'est dépourvu de Lui ». Et ce qui est écrit,

מכה"כ [מלא כל הארץ כבוד] **הוא בחי' ממכ"ע** [ממלא כל עלמין] **שנק' כבוד והנה ארז"ל** [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] **אין כבוד אלא תורה (ועמ"ש ע"פ כי על כל כבוד חופה).**

« Toute la terre est pleine de Sa gloire » désigne le niveau de la lumière qui remplit tous les mondes (memalé kol almin), appelée « gloire ». Or, nos Sages, de mémoire bénie, ont dit : « Il n'est de gloire que la Torah » (voir aussi ce qui est écrit sur le verset : « Car sur toute la gloire, il y aura un dais »).

והיינו משום דאורייתא מחכמה נפקת שמחכמה נמשכים ל"ב נתיבות וכמ של הנתיב והשביל שעשוי לעבור

Cela s'explique par le fait que « la Torah procède de 'Hokhma (sagesse) », car les trente-deux sentiers émanent de 'Hokhma. Comme dans l'analogie d'un chemin et d'un sentier, aménagés pour permettre de passer

בו ממקום למקום כך מבחי' חכמה עילאה נמשכת ההשפעה בבחי' התחלקות להיות ממכ"ע [ממלא כל עלמין] **עד שיומשך בגשמיות ממש בפרטות דיני התורה כשר ופסול כו'**

par lui d'un endroit à un autre, de même, depuis le niveau de la 'Hokhma suprême, le flux se déploie selon une division en différentes parties, pour constituer la lumière qui remplit tous les mondes, jusqu'à s'étendre à la matérialité concrète, dans les détails des lois de la Torah — ce qui est valide et ce qui ne l'est pas, etc.,

שהם בענינים גשמיים תרומות ומעשרות כו' וכנודע אבל ע"י המצות נמשך גילוי אור מבחי' סוכ"ע שהוא בחי' המקיף.

qui concernent des réalités matérielles, telles que les téroumot et les dîmes, etc., comme on le sait. Mais par les mitsvot est attirée une révélation de lumière provenant du niveau de la lumière qui entoure tous les mondes, c'est-à-dire du niveau de la lumière enveloppante (makif).

5 והענין כי הנה ידוע שהתורה נעשה מזון לנפש האלקית וכמ"ש ותורתך בתוך מעי שהוא כמו עד"מ

Le propos est le suivant : il est connu que la Torah devient la nourriture de l'âme divine, comme il est écrit : « Et Ta Torah est au-dedans de mes entrailles. » C'est comme, à titre d'analogie,

המזון שנכנס בתוך תוך האדם ונעשה חיות בפנימיותו וכך ע"י התורה נמשך גילוי הארת החכמה להיות מושג בהשגה ממש ואשים דברי בפיו

un aliment qui pénètre au plus profond de l'être humain et devient force vitale en lui. De même, par la Torah, se révèle le rayonnement de 'Hokhma (sagesse), afin qu'il puisse être véritablement saisi par l'intelligence : « Et J'ai mis Mes paroles dans ta bouche. »

והיינו מבחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] שמתלבש בעלמין בבחי' פנימי' [פנימיות / פנימית] ממש אבל המצות נעשים לבושים לנפש האלקית שהוא

C'est-à-dire du niveau de la lumière qui remplit tous les mondes (memalé kol almin), laquelle s'intègre aux mondes de manière véritablement intérieure. Mais les mitsvot deviennent des vêtements pour l'âme divine ; c'est

כמו עד"מ הלבוש הוא על גוף האדם מלמעלה ואינו נכנס בפנימיותו וכך ההמשכה הנמשכת ע"י המצות הוא בבחי' מקיף מפני שהיא מבחי' סוכ"ע

comme, à titre d'analogie, un vêtement qui recouvre le corps d'une personne par l'extérieur et ne pénètre pas en elle. De même, le flux attiré par les mitsvot est de l'ordre d'une lumière englobante (makif), car il provient du niveau de la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin),

שהוא למעלה מהשגה וע"כ הלבושים יותר יקרים בטבעם מהמזון להיות שבשרשם הם יותר נעלים [ועמ"ש מזה בד"ה מזמור שיר חנוכת הבית בענין ג' בחינות מזון לבוש בית].

qui est au-dessus de la compréhension. C'est pourquoi les vêtements sont, par nature, plus précieux que la nourriture, puisque leur racine est plus élevée. [Voyez également ce qui est écrit à ce sujet dans le discours commençant par « Psaume, chant pour l'inauguration de la Maison », à propos des trois niveaux : nourriture, vêtement et maison.]

6 וז"ש [וזהו שכתוב] במצו' [במצות] תחת אשר לא עבדת כו' מרב כל פי' רב כל הוא בחי' ג"ע [גן עדן] [עמ"ש בד"ה ואתה תצוה] השגת אלקות.

Et c'est [le sens de] ce qui est écrit au sujet des mitsvot : « Parce que tu n'as pas servi », etc., « plus qu'une abondance de tout ». Cela signifie que « l'abondance de tout » (rov kol) désigne le niveau du Gan Eden [voir ce qui est écrit dans le discours commençant par « Et toi, tu ordonneras »], c'est-à-dire la compréhension de la divinité.

שהמצות הם יותר גבוהים שהם מבחי' מקיפים שלמעלה מגי'ע [מגן עדן] שהוא השגה בבחי' פנימי' [פנימיות / פנימית] ומצד זה אמר האומר מעשה גדול מן התלמוד

Car les mitsvot sont supérieures, puisqu'elles proviennent du niveau des lumières enveloppantes (makifim), qui se situe au-dessus du Gan Eden, où la compréhension se fait de manière intérieure. C'est pour cette raison que celui qui a déclaré que l'action est supérieure à l'étude l'a dit.

אך אעפ"כ [אף על פי כן] נמנו וגמרו תלמוד גדול שמביא לידי מעשה, והענין כי א"א להיות התעוררות המשכת סוכ"ע ע"י המצות מעשיות

Pourtant, ils votèrent et conclurent que l'étude est supérieure, car elle conduit à l'action. Voici ce que cela signifie : les mitsvot pratiques ne peuvent susciter le dévoilement de la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin),

שהם מדברים גשמיים ציצית מצמר צדקה בממון גשמי אם לא ע"י התורה שהיא הממוצע המחבר וכמו עד"מ באדם שהדבור הוא הממוצע המחבר ומוציא העלם המחשבה לידי גילוי כו':

puisque'elles portent sur des choses matérielles (des tsitsit en laine, la tsedaka donnée avec de l'argent matériel), si ce n'est par l'intermédiaire de la Torah, qui les relie ; de même, par analogie, chez l'être humain, la parole est l'intermédiaire qui relie et fait passer la pensée cachée à l'état de dévoilement, etc.

7 ב והנה כתיב היום לעשותם. היום דוקא שבעוה"ז הוא הנק' עולם המעשה ויכולים לעשות תשובה משא"כ בעוה"ב [בעולם הבא]

2. Or, il est écrit: «Aujourd'hui, pour les accomplir.» Aujourd'hui précisément, car ce monde est appelé le monde de l'action, et [en lui] on peut faire techouva (retour), contrairement au Monde futur :

הנה כמו שהוא כך ישאר שאין לו כח להפוך עצמו מכמו שהוא אם לא שיסירו ממנו הלבושים הצואים ע"י כף הקלע כו'

là, tel qu'il est, il restera, car il n'a pas le pouvoir de se transformer par rapport à ce qu'il est, à moins que ses vêtements souillés ne lui soient retirés au moyen du creux de la fronde (kaf hakela), etc. ;

אבל הוא עצמו אינו יכול והטעם הוא משום שבעה"ב [שבעולם הבא] אמרו יושבין ונהנין שהוא לפי שמישיגים אלקות בבחי' השגה וגילוי ממש וא"כ הוא מבחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] שמתלבש בבחי' גילוי ובבחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] הוא בבחי' התחלקות כנ"ל.

mais lui-même ne le peut pas. La raison en est que, du Monde futur, ils ont dit: «Ils sont assis et jouissent»; c'est parce qu'ils saisissent la divinité par une compréhension et une révélation véritables. Dès lors, cela relève du niveau de la lumière qui remplit tous les mondes (memalé kol almin), laquelle est revêtue sous une forme révélée; et la lumière qui remplit tous les mondes est caractérisée par la division, comme mentionné plus haut.

8 וע"כ אם הוא בבחי' זו א"א לו להפך לבחי' אחרת אחרי שהם מחולקים ונבדלים זה מזה וכאוי"א [וכל אחד ואחד] על מקומו בא,

Par conséquent, s'il se trouve à ce niveau, il ne peut être transformé en un autre niveau, puisque ceux-ci sont divisés et distincts les uns des autres, et que chacun vient à sa place propre.

אבל בעולם הזה יש בחי' הארת סוכ"ע ואע"פ [ואף על פי] שהוא בבחי' העלם שאינ' [שאינם] משיגים בו מ"מ פועל הוא כאן ולפי שהוא בחי' סוכ"ע ששוה ומשוה

Mais dans ce monde, il existe le niveau du rayonnement de la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin). Bien qu'elle soit dans un état de dissimulation, de sorte qu'ils ne la saisissent pas, elle agit néanmoins ici. Et parce qu'elle est le niveau de la lumière qui entoure tous les mondes, laquelle « est égale et rend égaux »,

ואם צדקת מה תתן לו כו' וע"כ יכולים לעשות תשובה שאף שהוא כעת רשע גמור והוא למטה מטה יכול להתהפך להיות צ"ג [צדיק גמור / צדיקים גמורים] מצד הארת הסוכב כו'

et « Si tu es juste, que lui donnes-tu ? », etc. C'est pourquoi l'on peut faire techouva (retour) : bien qu'il soit à présent tout à fait méchant et se trouve au plus bas, il peut être transformé et devenir parfaitement juste grâce au rayonnement de la lumière qui entoure [tous les mondes], etc.

וכמ"ש במ"א באריכות ע"פ צו את בניי [בני ישראל] ואמרת אליהם את קרבני לחמי כו' ע"ש, וז"ש [וזהו שכתוב] חז"ל [חכמינו זכרונם לברכה] יפה שעה אחת בתשובה ומע"ט [ומעשים טובים] בעוה"ז מכל חיי העוה"ב [העולם הבא]

comme il est expliqué longuement ailleurs, à propos du verset : « Ordonne aux enfants d'Israël et dis-leur : Mon offrande, Mon pain », etc. ; voyez là-bas. Et c'est [le sens de] ce qu'ont dit nos Sages, de mémoire bénie : « Une heure de techouva et de bonnes actions dans ce monde vaut mieux que toute la vie du monde futur. »

כי חיי העוה"ב [העולם הבא] הוא רק מבחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] שהוא ע"י גבורות וצמצומים ביו"ד נברא העוה"ב [העולם הבא] כו'. אבל בתורה ומע"ט [ומעשים טובים] בעוה"ז הוא מבחי' סוכ"ע.

Car la vie du monde futur provient uniquement du niveau de la lumière qui remplit tous les mondes (memalé kol almin), à travers des rigueurs (guevourot) et des contractions (tsimtsoumim) : « le monde futur fut créé avec le youd », etc. Mais la Torah et les bonnes actions accomplies dans ce monde proviennent du niveau de la lumière qui entoure tous les mondes.

9 וזהו עיקר כוונת ירידת הנפש להתלבש בגוף החומרי משום שבעוה"ז יש הארת סוכ"ע אשר לזאת תוכל לברר ולהפך מרע לטוב כו'

Et telle est l'intention essentielle de la descente de l'âme, qui se revêt dans le corps matériel : c'est que, dans ce monde, il y a le rayonnement de la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin), grâce auquel elle peut raffiner et transformer le mal en bien, etc.

ולפי ערך זה נותנים לאדם שני חייו במספר וקצבה לזה ע' [שבעים] שנה ולזה פ' כו' היינו כפי מספר מה שצריך לברר ולהפך מרע לטוב כו'

Et c'est en fonction de cela que les années de vie d'une personne lui sont accordées selon un nombre et une mesure : à l'un soixante-dix ans, à un autre quatre-vingts, etc. — c'est-à-dire selon le nombre de choses qu'il lui faut raffiner et transformer du mal en bien, etc.,

שכל יום מברר ומהפך חלק א'. עד שבשני חייו נשלם מה שהיה צריך לברר שבשביל זה ירדה הנפש לעוה"ז:

car chaque jour, il raffine et transforme une part. Ainsi, au terme des années de sa vie, s'achève ce qu'il devait raffiner, et c'est pour cela que l'âme est descendue dans ce monde.

10 ג אך אם פגם ע"י איזו חטא שהוריד והמשיך חיות לסט"א [לסטרא אחרא] שלא בירר והיפך כנ"ל כל מה שהיה צריך ע"ז הוא ענין התשובה והחזירנו בתשובה שלמה לפניך.

3. Mais s'il a causé une imperfection par quelque faute, en ce qu'il a fait descendre et attiré une force vitale vers la sitra a'hra (l'autre côté), sans purifier ni transformer, comme indiqué plus haut, tout ce qu'il aurait dû purifier et transformer, alors il s'agit de la techouva : « Ramène-nous à une techouva complète devant Toi. »

והנה הגם שארז"ל [שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] לא זו משם עד שמוחלין לו, הנה הרי מ"מ אף שמוחלין לו החסרון במקומו עומד מה שלא השלים ההמשכה שהיה ממשיך כו'.

Or, bien que nos Sages, de mémoire bénie, aient dit : « Il ne bouge pas de là avant qu'on lui ait pardonné », néanmoins, même s'il lui est pardonné, le manque demeure : il n'a pas achevé l'effusion qu'il aurait opérée, etc.

אך זהו ענין התשובה שאנו מבקשים והחזירנו בתשובה שלמה לפניך פ"י לפנימיותך שהוא למעלה גם מבחי"י סוכ"ע שאינו נקי סובב ומקיף אלא לגבי עלמין

Mais telle est la techouva que nous demandons : « Ramène-nous à une techouva complète devant Toi » — c'est-à-dire vers Ta dimension intérieure (pnimiyout), qui est plus élevée encore que le niveau de la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin), car elle n'est appelée « entourant » et « enveloppante » que par rapport aux mondes,

אבל עצמותו ומהותו ית' הוא למעלה גם מזה וע"י התשובה שימשיך אור חדש ע"י גילוי עצמותו ית' ימלא כל הפגמים והחסרונות כו'

mais Son Essence et Son Être, béni soit-Il, sont plus élevés encore. Et, par la techouva, par laquelle il attirera une lumière nouvelle grâce à la révélation de Son Essence, béni soit-Il, il comblera toutes les imperfections et toutes les lacunes, etc.

אך איך יכול האדם לעורר כ"כ [כל כך] למעלה בעצמותו ית' להמשיך אור חדש ממנו אך ע"י הוא מבקש והחזירנו בתשובה כו'

Mais comment l'homme peut-il éveiller un niveau aussi élevé, dans Son Essence, béni soit-Il, afin d'en attirer une lumière nouvelle ? C'est précisément pourquoi il demande : « Ramène-nous à la techouva », etc.,

השיבנו אליך כלומר אתה תערה עלינו רוח ממרום ותשפיע עלינו רחמים רבים ממקור הרחמים מבחי' י"ג מכילין מי אל כמוך נושא עון כו'

« Ramène-nous à Toi » : cela signifie que Tu déverseras sur nous un esprit venu d'en haut et nous prodigueras une grande miséricorde depuis la source de la miséricorde, depuis le niveau des Treize Attributs (youd-gimel me'hilin) : « Qui est un D.ieu comme Toi, qui porte la faute », etc.,

שיהיו אנחנו יכולים לעשות תשובה וזהו ענין הארת י"ג מכילין דרחמי בחדש אלול שהוא הכנה שיהיו יכולים לעשות תשובה להיות אני לדודי כו'

afin que nous puissions faire techouva. Telle est la signification du rayonnement des Treize Attributs de Miséricorde au mois d'Eloul : il constitue une préparation, afin qu'ils puissent faire techouva et parvenir à « Je suis à mon Bien-Aimé », etc.

ואף שבכל השנה אומרים י"ג מדות הרחמים ה' ה' אל רחום כו' הם רק הרחמנות על חיי הגוף בלבד

Et bien que, tout au long de l'année, nous récitons les Treize Attributs de Miséricorde : « Havaya, Havaya, D.ieu, compatissant », etc., il ne s'agit que de la compassion pour la vie du corps, et rien de plus ;

אבל י"ג מכילין דרחמי המאירים בחדש אלול הם הרחמים על חיי הנפש לעוררה בתשובה וז"ש [וזהו שכתוב] הרועה בשושנים פ"י רועה שמפרנס את ישראל להיות יכולים לעשות תשובה הוא רועה ומפרנס אותם בשושנים כי

Mais les Treize Attributs de miséricorde qui brillent au mois d'Eloul sont la miséricorde pour la vie de l'âme, afin de l'éveiller à la techouva. Et c'est [le sens de] ce qui est écrit : «Celui qui fait paître parmi les roses»; cela signifie que le Berger qui nourrit Israël, afin qu'ils puissent faire techouva, les fait paître et les nourrit avec les roses. Car

הנה בכל השנה אנו אומרים בק"ש [בקריאת שמע] ונתתי עשב בשדך לבהמתך פ"י בהמתך היינו נה"ב [נפש הבהמית] ונפש השכלית שבכדי שיהיו גם הם מסכימים שיהיה ואהבת את ה' כו'

Tout au long de l'année, nous disons dans le Chéma : «Je donnerai de l'herbe dans ton champ à ton bétail.» Cela signifie que «ton bétail» désigne l'âme animale et l'âme intellectuelle; afin qu'elles aussi donnent leur accord, de sorte qu'il y ait «Tu aimeras Havaya», etc.,

תקנו לומר תחלה קודם התפלה ברכת יוצר שמים לפני [לפניה] והאופנים וחיות כו' ופסוד"ז [ופסוקי דזמרה] שהוא בחי' האריכות בהתכוננות גדולת ה' ית' עד שגם נה"ב [נפש הבהמית] והשכלית יסכימו שלו יאתה כו'

On institua de dire d'abord, avant la prière, la bénédiction de Yotser, les deux bénédictions qui la précèdent, ainsi que «Et les Ofanim et les 'Hayot», etc., et les Pessoukei deZimra (Versets de louange), qui consistent en une longue méditation sur la grandeur de D.ieu, qu'Il soit béni, jusqu'à ce que même l'âme animale et l'âme intellectuelle reconnaissent qu'«il convient à Lui», etc.

אבל בשביל התעוררות האהבה בנפש האלקית עצמה א"צ [אין צריך / אינו צריך] להתכוננות כ"כ [כל כך] שהרי נר ה' נשמת אדם שכך מוטבע בכל נפשות ישראל בטבע תולדותם ממקורם להיות חפצים ותשוקתם ליכלל באור ה' ולדבקה בו וז"ש [וזהו שכתוב] ונתתי עשב בשדך לבהמתך.

Mais pour éveiller l'amour dans l'âme divine elle-même, il n'est pas nécessaire de méditer autant, car «l'âme de l'homme est la lampe de Havaya»: telle est la disposition naturelle de toutes les âmes d'Israël, depuis leur origine, que leur désir et leur aspiration soient de s'inclure dans la lumière de D.ieu et de s'attacher à Lui. Et c'est [le sens de] ce qui est écrit : «Je donnerai de l'herbe dans ton champ à ton bétail.»

פ"י עשב הם המלאכים שלוחי ההשפעה שבהם וע"י נמשך ההשפעה מלמעלה להיות לו כח ועוז להפך נה"ב [נפש הבהמית] וכמ"ש בזהר פ' בראשית (די"ח ע"ב)

Cela signifie que «l'herbe» désigne les anges, messagers de l'influx, en qui et par l'intermédiaire desquels l'influx est attiré d'en haut, afin qu'il ait la force et la vigueur de transformer l'âme animale, comme il est écrit dans le Zohar, Parachat Beréchit (folio 18b),

ע"פ מצמיח חציר לבהמה אלף טורין כו' ועשב לעבודת האדם כו' [ועמ"ש בד"ה כי תצא מענין שמים לפני דק"ש [דקריאת שמע] וכ"ז [וכל זה] הוא בכל השנה דוקא

à propos du verset : «Il fait pousser l'herbe pour le bétail» — «mille montagnes», etc. — «et l'herbe pour le service de l'homme», etc. [Voir également ce qui est écrit dans le discours qui commence par «Quand tu sortiras», au sujet des deux bénédictions qui précèdent le Chéma.] Tout cela concerne précisément le cours de l'année entière.

אבל בחדש אלול כתיב הרועה בשושנים שהן בחיי י"ג מכילין דרחמי המאירים ומתגלים בחדש אלול להיות עושים תשובה שימולא כל החסרונות.

Mais au mois d'Eloul, il est écrit : « Celui qui fait paître parmi les roses » ; celles-ci sont le niveau des Treize Attributs de miséricorde, qui brillent et se révèlent au mois d'Eloul afin qu'ils fassent techouva et que toutes les déficiences soient comblées.

[והמשכה זו דשושנים היא צריכה גם בשביל הנה"א [הנפש האלקית] עצמה כי הגם שכך מוטבע בכל נפש כו' כנ"ל, אך הענין כי יש העלאת מ"ן [מ"ן נוקבין] שנמשך מצד עצם הנפש בטבעה ומאליה.

[Cet influx des « roses » est également nécessaire à l'âme divine elle-même. Car, bien que cela soit ainsi implanté dans chaque âme, etc., comme dit plus haut, le fait est qu'il existe une élévation des mayin noukvin (eaux féminines) qui provient de l'essence même de l'âme, selon sa nature et spontanément ;

אבל כדי לבא לבחי' העלאת מ"ן [מ"ן נוקבין] דבחי' תשובה שהוא בחילא יתיר למעלה מכדי שתוכל הנפש שאת ע"ז צריך להיות המשכה מלמעלה דייקא,

Mais, pour parvenir au niveau de l'élévation des mayin noukvin du niveau de la techouva, qui se fait « avec une force accrue », au-delà de ce que l'âme est capable de supporter, il faut pour cela un influx venant d'en haut, précisément.

ויובן זה ממ"ש במ"א ע"פ כריח שדה אשר ברכו ה' והיינו להיות ריח בוגדיו שהוא בחי' תשובה ע"ז צ"ל אשר ברכו ה'

Cela se comprendra d'après ce qui est écrit ailleurs au sujet du verset : « Comme le parfum d'un champ que Havaya a béni » ; c'est-à-dire que, pour qu'il y ait « le parfum de ses traîtres » (bogdav), qui est le niveau de la techouva, il faut pour cela « que Havaya a béni »,

שהוא סיוע מלמעלה כו' ע"ש וזהו ענין השיכנו אליך כו', ועל המשכה זו שמלמעלה נאמר הרועה בשושנים].

ce qui constitue une aide venant d'en haut, etc. ; voir là-bas. Tel est le sens de « Ramène-nous à Toi », etc. ; et de cet influx venant d'en haut, il est dit : « Celui qui fait paître parmi les roses. »]

11 והנה ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] א"ת [אל תקרי] שושנים אלא ששונים פי' ששונים הוא בחי' תורה מענין קורא ושונה כו'

Or, nos Sages, de mémoire bénie, ont dit : « Ne lis pas shoshanim (des roses), mais sheshonim (ceux qui étudient). » Le sens est que sheshonim désigne le niveau de la Torah, selon l'expression « lit et étudie », etc.

והענין כי התשובה צ"ל למלא כל החסרונות הן החסרון שנעשה בהעדר המצות שמונע ומחסיר גילוי
Le propos est que la techouva doit combler toutes les lacunes : aussi bien celle qui résulte de l'absence des mitsvot, laquelle empêche et amoindrit la révélation

אור דסוכ"ע הנמשך ע"י המצות והן החסרון שנעשה ע"י התורה שהיא מקור בחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין]
וז"ש [וזהו שכתוב] והחזירנו בתשובה שלימה לפניך שלימה דייקא כו'

de la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin), attirée par les mitsvot, que celle qui résulte de [la négligence de] la Torah, laquelle est la source du niveau de la lumière qui remplit tous les mondes (memalé kol almin). C'est là le sens de ces mots : « Ramène-nous à une techouva complète devant Toi » : complète, précisément, etc.

וז"ש [וזהו שכתוב] הרועה בשושנים שבכלל זה יש ב' המדרגות שושנה כפשוטו הוא התעוררות י"ג מכילין דרחמי שהם מבחי' סוכ"ע וששונים מבחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] כו'.

C'est là le sens de ce qui est écrit : « Celui qui fait paître parmi les roses » : les deux niveaux y sont inclus. La « rose », au sens littéral, est l'éveil des Treize Attributs de miséricorde, qui relèvent du niveau de la lumière qui entoure tous les mondes ; et sheshonim relève du niveau de la lumière qui remplit tous les mondes, etc.

12 וזהו ענין שמח"ת [שמחמה תתאה] שאחר ר"ה [ראש השנה] וי"כ [יום כפור] שהוא בחי' המשכה שמחה של מצוה על כללות השנה

Et telle est la signification de Sim'hat Torah, qui vient après Roch Hachana et Yom Kippour : c'est le niveau où la joie d'une mitsva est attirée sur l'année dans son ensemble.

כי מאחר שבכל השנה עושים חסרון ופגם בהארת סוכ"ע ע"י שאין מקיימים המצות כהלכתן וכאשר נמשך בר"ה [בראש השנה] ויוה"כ [יום הכפורים] מלוי החסרון אז נעשה בחינת שמחה של מצוה כו'.

Car, tout au long de l'année, on cause un manque et une altération dans le rayonnement de la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin), en n'accomplissant pas les mitsvot comme il convient. Lorsque la réparation du manque est attirée à Roch Hachana et à Yom Kippour, il en résulte alors le niveau de la joie d'une mitsva, etc.

[ועוד יובן ענין שושנים ששונים ע"ד משנ"ת [מה שנתבאר] בד"ה ואכלת ושבעת וברכת בענין הזכרת ברית ותורה בברכת הארץ]

[La signification des « roses » (shoshanim) et de ceux « qui étudient » (sheshonim) sera également comprise à la lumière de ce qui a été expliqué dans le discours commençant par « Et tu mangeras, tu seras rassasié et tu béniras », au sujet de la mention de l'alliance et de la Torah dans la bénédiction pour la terre,

וצריך שיקדים ברית לתורה שזו ניתנה בג' בריתות וזו ניתנה ב"ג בריתות ומבואר שם דענין י"ג בריתות הם י"ג מדה"ר [מדות הרחמים].

et l'on doit mentionner l'alliance avant la Torah, car celle-ci a été donnée avec trois alliances, tandis que celle-là a été donnée avec treize alliances ; il est expliqué là-bas que les treize alliances correspondent aux Treize Attributs de Miséricorde.

13 והמשכתם הוא ע"י התורה כו' וז"ש [וזהו שכתוב] ג"כ ומל ה' אלקיך את לבבך ואת לבב זרעך. שיש בזה ר"ת [ראשי תיבות] אלול.

Et leur influx s'opère par la Torah, etc. C'est aussi le sens de ce qui est écrit : « Havaya, ton D.ieu, circoncirca ton cœur et le cœur de ta descendance » ; les initiales de ces mots forment également le mot Eloul.

והיינו לבוא לבחי' פנימית הלב וכמ"ש באגה"ק [באגרת הקודש] בד"ה אין ישראל נגאלין אלא בצדקה. והמשכה זו היא מבחי' י"ג בריתות שהן י"ג מדה"ר [מדות הרחמים].

C'est-à-dire parvenir au niveau de la dimension intérieure (pnimiyout) du cœur, comme cela est expliqué dans Iggeret HaKodech, dans le discours qui commence par « Israël ne sera délivré que par la charité ». Cet influx provient du niveau des treize alliances, qui sont les Treize Attributs de Miséricorde.

אך המשכה זו הוא ע"י התורה וזהו ענין שושנים ושושנים בהלכות וגם כי י"ג מדות שהתורה נדרשת בהן הם מבחינת י"ג מדה"ר [מדות הרחמים]

Mais cet influx s'opère par la Torah ; c'est là le sens de « chochanim » (des roses) et « cheshonim », ceux qui étudient les lois. En outre, les treize principes (midot) par lesquels la Torah est interprétée proviennent du niveau des Treize Attributs (midot) de Miséricorde ;

ולכן נז' [נזכר] בגמרא ורחמנא אמר והיינו שבהם ועל ידם ההמשכה מתשב"כ [מתורה שבכתב] שהיא חכמה עילאה לתשבע"פ [לתורה שבעל פה] שהיא ח"ת [חכמה תתאה] וזהו והדרת פני זקן זה שקנה חכמה כי הן י"ג ת"ד [תיקוני דיקנא]:

C'est pourquoi la Guemara mentionne : « et le Miséricordieux a dit ». Autrement dit, c'est en eux et par leur intermédiaire que s'opère l'influx de la Torah écrite, qui est la 'Hokhma supérieure, vers la Torah orale, qui est la 'Hokhma inférieure ('Hokhma Tata'a). C'est là le sens de « Tu honoreras le visage du vieillard » : « celui qui a acquis la sagesse », car ils sont les treize tikounim de la barbe (tikouné dikna).

LikuteiTorah.com

LA PARACHA 'HASSIDIQUE

À propos de cette édition

Cette édition contient le texte hébreu et la traduction française.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Notre traduction française, faite à partir de notre traduction anglaise de l'hébreu, sans les notes de Kehot : CC BY 4.0.

Cette édition dans son ensemble : CC BY-NC 4.0. Elle peut être copiée, imprimée et partagée librement, en citant Kehot Publication Society et likuteitorah.com ; elle ne peut pas être vendue. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

La traduction française a été faite à partir de l'édition anglaise de likuteitorah.com avec l'aide de l'IA (openai/gpt-6-luna-pro:batch), l'hébreu en regard pour vérification ; elle n'a pas encore été relue par un éditeur humain. Vérifiez sur l'hébreu tout ce qui est important.

Le Rabbi a demandé que les maamarim de la paracha de la semaine, la « Paracha 'hassidique », soient étudiés pendant cette semaine, répartis sur ses sept jours (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Pourquoi l'étudier, et les bénédictions du Rabbi : likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

Un projet gratuit et non commercial ; rien n'est vendu ici. Sans lien avec Kehot, Sefaria ou la Bibliothèque de Loubavitch. © likuteitorah.com

Depuis likuteitorah.com/fr/likutei-torah/reeh/11/

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak